"Svensk Brandkårstidning"
Fackorgan för Sveriges Brandkårer.

N:o 12. | Göteborg. Joh. Olssons Eftr. Boktr. 1910. | Dec. 1910.

Äges af: Svenska Brandmanna-Förbundet. Utkommer en gång i mån.

Redaktör och Utgifvare: Öfverbrandmästare Erik Blomgren, Göteborg.

Prenumerationspris: Kr. 2: 75 för år. Lösn. 25 öre.
Annonspriser: Å omslaget 50 öre, å blad mell. text 80 öre, i texten 1 kr. pr cm. och spalt.

Alingsås brandkår.

Grupp af Alingsås brandkår.

Alingsås fasta brandkår uppsattes för 10 år sedan efter det s. k. »Falköpingssystemet». Kåren består af 1 brandchef, 1 vice brandchef, 1 brandmästare, 1 vice brandmästare och 24 brandkarlar.

Aflöningsförhållandena äro mycket små.

Manskapets löneförmåner uppgå till omkring 75 kr. pr år och man jämte uniform. Befälets och underbefälets löner äro något högre.

Därjämte är hvarje man inom brandkåren af staden olycksfallsförsäkrad för 1,000 kr.

Inom kåren finnes dessutom en sjukkassa, till hvilken hvarje man erlägger 1 kr. pr år och staden kr. 4,50 pr år och man. Som kassan är inregistrerad, erhåller den äfven statsanslag för hvarje år. Ersättning ur kassan utgår med 2 kr. pr dag under 90 dagar.

Kårens brandredskap består af: 1 mindre handkraftsspruta, 3 st. brandpostkärror, med omkring 100 meter slang på hvarje, jämte ståndrör och strålrör, 1 redskapskärra med två slangrullar, stegar — såväl hak- som skarfstegar — lifräddningsredskap, förbandslåda samt annan erfoderlig attiralj. Förslag om redskapsvagn med egna hästar föreligger hos brandstyrelsen och blir detta säkerligen under det kommande året beviljadt.

Brandtelegrafen, af L. M. Ericssons system, har sin mottagningstation på polisvaktkontoret, därifrån äfven alarmering af kåren försiggår.

Flera vackra släckningsarbeten ha under de gångna 10 åren utförts af kåren under ledning af dess nitiske chef Herr A. Hedén, hvilken i år, efter 10 års oafbrutet arbete för kårens bästa, afgår från sin befattning, till stor saknad för kårens medlemmar, af hvilka han haft förmågan att göra sig särdeles omtyckt.

Prenumerationsanmälan för år 1911.

Svensk Brandkårs-Tidning, hvars första år snart är tilländalupet, kommer äfven under nästkommande år att utgifvas under samma ledning som hittills och efter ungefär samma principer.

Uti tidningen kommer således att behandlas frågor rörande brandkårers organisations- och aflöningsförhållanden, brandstationer, olika slags brand- och lifräddningsredskap, eldsvådors förebyggande och bekämpande m. m. Därjämte vill tidningen arbeta för höjandet af brandmännens sociala ställning samt för väckandet och stärkandet af deras ansvars- och samhörighetskänsla.

Svensk Brandsårs-Tidnings spalter komma att stå öppna för alla brandmän, de högre såväl som de lägre, för införande af meddelanden och inlägg i frågor rörande brandväsendet, eller hvad som eljest är af beskaffenhet, att det bör komma till brandmännens eller allmänhetens kännedom. Tidningen kommer således att vara det språkrör, som brandmännen i många afseenden kunna vara i behof af.

För att nu tidningen skall så mycket som möjligt kunna fylla denna sin upgift, behöfver den ha en stor spridning, såväl bland brandmännen som bland allmänheten. Vi vilja därför vädja till hvarje brandman landet rundt, att efter bästa förmåga verka härför!

Prenumeration kan ske antingen å närmaste postanstalt eller å tidningens expedition.

De personer och firmor, som genom annonsering uti tidningen gynnar oss och stärker vår ekonomi, vilja vi bringa i brandmännens och allmänhetens särskilda åtanke vid inköp af förnödenheter.

Slutligen bedja vi att till våra ärade läsare och annonsörer få framföra ett hjärtligt tack för det år som gått och samtidigt tillönska alla

En God Jul och Ett Godt Nytt År!

Högaktningsfullt

Redaktionen.

Eldsläckningsväsendet inom Karlskrona fästning.

I samband med frågan om brandväsendets i Karlskrona omorganisation, äro äfven ifrågasatta vissa förändringar uti bestämmelserna rörande marinens brandkårs skyldighet att biträda stadens brandkår vid eldsläckningen af uppkomna eldsvådor uti icke kronans byggnader, jämte befälhafvande amiralens befogenhet, att, när han så finner nödigt, taga högsta befälet vid eldsvådorna.

Det torde måhända med anledning häraf vara af något intresse att erfara, huru marinens brandväsen i Karlskrona är ordnadt, och vilja vi därför här lämna ett utdrag ur »Befälhafvande amiralens order N:o 83 den 1 december 1909 rörande eldsläckningsväsendet inom Karlskrona fästning«.

§ 1.

1. Enligt Kungl. bref den 31 mars 1882 har Kungl. Maj:t, som ansett det vara af vikt att, till ömsesidigt skydd för kronans och enskild egendom vid uppkommande eldsvåda i Karlskrona, flottans och stadens brandvärn, när behofvet sådant påkallar, därvid samverka, samt att, med hänsyn därtill, fråga om högsta befälet vid eldsvådor i Karlskrona ordnas utan hinder af hvad brandstadgan för rikets städer i sådant hänseende föreskrifver, funnit godt i nåder förklara,

att så långt tillgångar samt omtanken om egen säkerhet det medgifva, biträde skall efter rekvisition lämnas, vid eldsvådor å flottans varf, kaserner och hus i staden eller å Stumsholmen af stadens brandkår med dess redskap, och vid eldsvådor å andra ställen i staden af flottans manskap med dess eldsläckningsmateriel;

att befälhafvande amiralen i Karlskrona skall, till följd af sin befattning äga att, om han så aktar nödigt, taga högsta befälet vid eldsvådor, vare sig de inträffa å kronans egendom eller i den öfriga staden; samt

att befälet eljest skall föras vid eldsvådor å kronans förenämnda egendom af flottans brandchef och å andra ställen i staden af stadens brandchef.

2. Med anledning af att flottan och kustartilleriet sammanförts under benämningen marinen, kommer i denna order denna benämning att användas.

§ 2.

För betjänandet af den särskilda brandredskap, öfver hvilken kronans etablissement förfoga, men hvilken ej är i denna order omnämnd, äga respektive chefer och befälhafvare att utfärda erforderliga bestämmelser.

Har eld utbrutit å eller i närheten af fort eller kronan tillhörigt utom staden beläget etablissement, och elden därstädes tager en sådan utsträckning, att för dess bekämpande förstärkning af personal och redskap anses erforderlig, rekvireras dylik af den som leder eldsläckningen, genom flottans polisvakt från marinens brandchef, hvilken efter eget beprövande må efterkomma rekvisitionen med iakttagande af, att ångsprutan N:o 2 ej må användas för dylikt ändamål utan befälhafvande amiralens medgifvande.

§ 3.

1. *Marinens brandkår*, hvars personal framgår af nedanstående tabell, är fördelad till 3 brandstationer.

Marinens brandstation N:o 1 (hufvudstation) förlagd till varfsporten N:o 9. (polisvakten).

Marinens brandstation N:o 2, förlagd till varfsporten N:o 17.

Marinens brandstation N:o 3, förlagd till sjömanskårens kasern.

2. *Stadens brandkår* omfattar den härtill af staden anställda personalen.

Stadens brandstation är förlagd till Kungsgatan 26.

§ 4.

Marinens brandredskap utgöres af:

Vid brandstationen N:o 1:

Redskapskärra,
Ångsprutan N:o 1,
Sjöångsprutan,
4 st. brandsegel.

Vid brandstationen N:o 2:

Ångsprutan N:o 2,
4 st. brandsegel.

Vid brandstationen N:o 3:

Lifräddningsstege med rutschduk och
6 st. brandsegel.

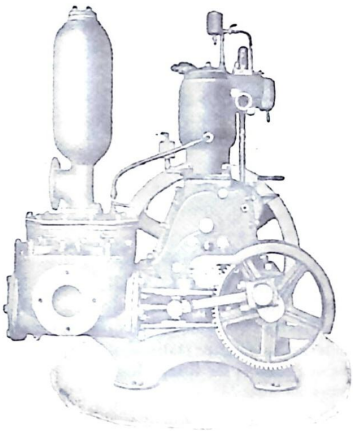

Motorsprutan "MERIT"

5 hkr.

Lättskött och absolut tillförlitlig.
Driftkostnad: c:a 25 öre pr timma.

Uppfordrar 600 lit. vatten pr minut med en 25 met. vågrät, 20 met. lodrät stråle.
C:a 4 minuter för igångsättning.

A.-B. Fredr. Wagner.
Motorafdelningen.
Göteborg. Stockholm. Malmö.

Vid Kungl. Karlskrona kustartilleriregementes kasern:

6 st. brandsegel.

Bemanningen af marinens brandredskap framgår af tabellen.

förra fallet ofördröjligen vidtaga åtgärder för skyddandet af marinens egendom.

§ 7.

Efter hvarje utryckning till eldsvåda afgifvas följande rapporter:

Marinens brandredskap och dess bemanning.

Station.	Redskap.	Bemannas från: Marinens brandkår. Befäl	Und.-befäl.	Menige.	Inom fästningen befintliga trupp- eller fartygsförband enl. § 11. Underbefäl.	Menige.	Anmärkningar.
Marinens brandstation n:r 1 vid varfsporten n:r 9, tel. 311.	Redskapskärra.	1	1[1])	5[1])			[1]) Brandpiket
	Ångsprutan n:r 1. . . .		1	2 (eldare)			[2]) Däraf 2 maskinister
	Ångsprutans redskapsvagn		1	6	4	48	[3]) Här upptagen personal utgör ena vakten af brandstationens tvenne vakter.
	3 slangvagnar.			12			
	Sjöängsprutan		4[2])	8 (2 eldare)			
	4 brandsegel						
Marinens brandstation n:r 2 vid varfsporten n:r 17, tel. 410.	Ångsprutan n:r 2 . . .		2	2[4]) (eldare)			[4]) Här upptagen personal tjänstgör å två vakter, hvarför endast hälften är att påräkna och skall, då så påfordras, fyllnadsbehofvet rekvireras från högvakten (§ 11, mom. 1).
	Ångsprutans kolkärra .			2[4])			
	» redskapsvagn . . .			8[4])	1	32	
	» 8 slangvagnar. .						
	4 brandsegel				4	48	
Marinens brandstation n:r 3 sjömanskårens kaserner, tel. 328.	Lifräddningsstege med rutschduk		1	12			
	6 brandsegel				6	72	
Kgl. Karlskrona Kustartilleriregementes kasern, tel. 305.	6 brandsegel				6	72	

§ 5.

Förslag till bemanning af marinens brandredskap samt förslag till instruktion för marinens brandkår uppgöres af marinens brandchef och fastställas af befälhafvande amiralen efter stationsbefälhafvarens, varfschefens och chefens för Kungl. Karlskrona kustartilleriregementes hörande.

§ 6.

1. Förutom de åligganden, som jämlikt reglemente för marinen, del I, tillkommer marinens brandchef, skall det dessutom åligga honom

att fördela marinens brandkår till bemanning af brandredskapen enligt ofvanstående tabell;

att verkställa brandöfningar med marinens brandkår samt verkställa inspektioner af marinen tillhörande brandredskap och till befälhafvande amiralen göra de framställningar beträffande brandväsendet, hvartill omständigheterna må föranleda.

2. Utöfvar marinens brandchef jämlikt § 1 befälet vid eldsvåda, åligger det honom därjämte:

att, om eldsvåda inom marinen ej tillhörig egendom hotar öfvergå till marinens egendom eller inom marinens egendom till annans egendom, därom underrätta befälhafvande amiralens stabschef samt i till marinens brandchef:

från hvarje befälhafvare öfver marinens redskap eller militär personal, som deltagit i utryckningen. Rapporten skall upptaga: tid för utryckningen och framkomsten till brandstället, tid då sprutan gaf vatten, redskapens användning, åtgärder af större vikt, som vidtagits, under arbetet ådragen kroppsskada, skada å beklädnad eller materiel samt om någon gjort sig särskildt bemärkt genom raskhet och sinnesnärvaro;

till varfschefen:

från marinens brandchef med uppgift om skadad eller förlorad brandredskap;

till befälhafvande amiralen:

från marinens brandchef kortfattad redogörelse öfver eldsvådans förlopp med uppgift å kroppsskada och skadad beklädnad samt om någon under arbetet särskildt utmärkt sig.

§ 8.

En hvar marinen eller armén tillhörande person, som ej är afdelad till brandväsendet, förbjudes, att därest nöden ej kräfver, utan order eller tillstånd af brandbefälet, uppehålla sig inom brand-

området, hvarmed förstås det område, som vid eldsvåda af militär personal eller polis hålles afspärradt.

§ 9.

1. Eldsutbrott signaleras medelst brandtelegrafer i elektrisk förbindelse med flottans polisvakt eller stadens brandstation, eller ock genom telefonmeddelande till någon af nämnda platser.

2. Då underrättelse om eldsvåda ingår till flottans polisvakt, gifves därifrån af vakthafvande polisöfverkonstapeln omedelbart föreskrifven brandsignal, hvarigenom marinens brandkår underrättas, att eldsvåda har utbrutit.

3. Så fort brandsignal är gifven, skall vakthafvande polisöfverkonstapeln pr telefon eller budskickning meddela nedanstående, hvarest elden brutit ut:

stadens brandstation,
marinens brandstation N:o 1,
marinens brandchef,
fästningens högvakt och, om elden utbrutit å varfvet,
varfschefen.

4. Vaktbefälhafvaren i fästningens högvakt meddelar efter erhållen underrättelse om platsen för eldsvådan detta ofördröjligen till

marinens brandstation N:o 3,
daglöjtnanten i artillerikasernen,
befälhafvande amiralen,
befälhafvande amiralens stabschef,
marinens brandstation N:o 2.

§ 10.

1. Efter meddelande om platsen för eldsutbrottet utrycker till nämnda plats ofördröjligen:

från marinens brandstation N:o 1:
brandredskapsvagnen;
från marinens brandstation N:o 3:
lifräddningsstegen med rutschduk;
från fästningens högvakt:
beredskapsafdelningen jämlikt § 11, mom. 2; hvarjämte
å marinens brandstation N:o 1:
ångsprutan N:o 1 bemannas och klargöres samt sjöångsprutan påeldas och klargöres, så att de på ingången rekvisition från vederbörande brandchef fortast möjligt kunna rycka ut.

2. Vederbörande brandchef äger dessutom att vid behof rekvirera:

från marinens brandstation N:o 2 ångsprutan N:o 2 samt
genom fästningens högvakt erforderliga brandsegel och personal.

§ 11.

1. Daglöjtnanten i kustartilleriets kasern skall skyndsamt efterkomma rekvisitioner från brandstationen N:o 2 eller från vederbörande brandchef å personal eller brandsegel, skolande därvid iakttagas:

att den erforderliga personalen skall, såvidt tillgång medgifver, i första hand uttagas från kustartilleriets och därefter från sjömanskårens kaserner, samt under nödigt befäl skyndsamt afgå;

att rekvirerade brandsegel, bemannade i enlighet med tabellen, skola i första hand tagas från den plats, som ligger närmast brandstället;

att, då inom ofvannämnda kaserner den erforderliga personalen finnes att tillgå, daglöjtnanten skall rekvirera, hvad som fattas, pr telefon från andra inom fästningen befintliga trupp- eller fartygsförband.

2. Beredskapsafdelningen, hvars uppgift är att, i öfverensstämmelse med hvad i § 8 härofvan sägs, biträda vid bevakningen af brandområdet, skall bestå af:

1 underofficer (befälhafvare),
2 U. O. K. och
25 menige.

Beredskapsbefälhafvaren skall vid framkomsten till brandstället

inom kronans område anmäla sig för marinens brandchef för orders erhållande och

inom stadens område underrätta polismästaren eller i dennes frånvaro poliskommissarien om beredskapens ankomst samt omedelbart efter dennes anvisningar vidtaga erforderliga åtgärder för bevakning, afspärrning eller dylikt.

Då beredskapsafdelningen efter skedd utryckning åter ryckt in, afgifver beredskapsbefälhafvaren pr telefon omedelbart kortfattad rapport om utryckningens eller eldsvådans förlopp till befälhafvande amiralens stabschef.

Ur instruktionen för marinens brandkår må följande anföras:

Jonsereds Fabrikers Aktiebolag
GÖTEBORG
rekommenderar sina tillverkningar af sprutslangar af prima kvalitet.

§ 2.

Brandpiketen skall vara beredd att i hvarje ögonblick kunna utrycka, och — för såvidt icke vid särskilda fall annorlunda anbefalles — uppehålla sig i närheten af stationen. Om natten må kavaj och skodon aftagas; eljest skall hvarje man vara fullständigt klädd.

Af piketen skall ständigt en post finnas utsatt. Han skall förvara nyckeln till sprutboden i kasernen, vid brandsignal omedelbart öppna boden och utdraga redskapskärran, samt i öfrigt alltid vara uppmärksam på signaler, bud, underrättelser m. m. om eldsutbrott.

§ 3.

Brandkonstapeln skall biträda uppbördsmannen vid redovisningen af branduppbörden; honom åligger:

att föra slangliggare och redskapsbok enligt formulär;

att minst en gång dagligen inspektera brandstationernas materiel;

att själf hafva kännedom om kortaste och bekvämaste vägen till hvarje brandskåp; och känna läget af alla brandposter inom och utom varfvet;

eldfarliga inrättningar och deras lokaler samt den eldsläckningsmateriel som å dessa ställen finnes;

när gator äro spärrade för trafik, vattenledningen afstängd m. m.

Brandkonstapeln är befälhafvare för brandpiketen. Han afdelar brandpiketens manskap till posttjänst samt tillser, att under hans befäl ställd personal — därest icke för särskilda fall annorlunda anbefalles — alltid befinner sig i stationens närhet. Om någon af piketens manskap behöfver ombytas, göres därom anmälan till veckohafvande underofficeren i kasern I.

§ 4.

Befälhafvaren å ångsprutan I skall känna alla för eldsvåda bestämda uppställningsplatser för ångsprutan. Han låter vid alarmering genast uppställa ångsprutan innanför varfsporten N:o 9; slangvagnarna uppställas bredvid sprutan, ångsprutan förspännes, hvarefter order afvaktas för utryckning.

Vid utryckningen stickes omedelbart fyr under pannan.

Slangvagnarna skola föras till sprutans uppställningsplats och skola, sedan slangarne blifvit utlagda, återföras till sprutans omedelbara närhet,

Personal vid slangvagn, som icke blifvit använd, får icke utan order aflägsna sig från densamma.

Sedan befälhafvaren erhållit order om slangarnes utläggning och den plats, där dessa skola användas, kvarblifver han därstädes till dess andra order erhållits.

§ 5.

Befälhafvaren för redskapsvagnen till ångsprutan I skall utrycka samtidigt med och till samma plats som ångsprutan I. Sedan ångsprutan blifvit klargjord, öfvertager han befälet öfver på ångsprutans uppställningsplats varande personal och materiel.

§ 6.

Uppbördsmannen i sjöreserven skall öfvervaka materielens utryckning och att den bemannas med fulltalig personal.

Fria vakten skall, sedan ångsprutan I utryckt, hållas beredd att hastigt kunna afmarschera till varfsporten N:o 17 för att vid behof biträda vid ångsprutan II.

Efter utryckning skall uppbördsmannen snarast möjligt låta torka slangar, pårulla reservslangar och noggrannt öfverse materielen. Skador skola skyndsammast repareras.

§ 7.

Befälhafvaren för sjöångsprutan skall vid brandsignals gifvande genast låta sticka fyr, klargöra för gång och afvakta order;

han skall äga fullständig kännedom om tilläggsplatser och taga del af dit ledande kurser och tider, hvilka uppgifter finnas ombord.

Om sprutan kommer till användning, skall han utöfva sitt befäl från brandstället. Styrmannen kvarblifver ombord å sjöångsprutan.

§ 8.

För befälhafvaren öfver ångsprutan II och densamma tillhörande vagnar m. m. gäller hvad ofvan i § 4 blifvit föreskrifvit.

§ 9.

Befälhafvaren för lifräddningsstegen skall vid framkomsten till brandområdet omedelbart anmäla sig hos befälförande brandchef och därefter med manskapet, samladt vid stegen, afvakta order.

§ 10.

Hvarje befälhafvare för brandredskap är ansvarig för att den verksammaste hjälp lämnas på kortast möjliga tid. Han skall tillse, att förflyttning, arbete m. m. sker hastigt, under ordning och med tysthet.

Hvar och en befälhafvare, som med manskap och materiel ankommit till eldstället tidigt nog för att på egen hand kunna vidtaga några åtgärder, skall genast beslutsamt ingripa, och senare därom rapportera till tillstädeskommande brandchef.

Efter hand framkommande afdelningars befälhafvare anmäla sig till den befälförande brandchefen.

§ 11.

Stallpersonalen skall vid brandsignal ofördröjligen utrycka med anspann för ångsprutan I och dess redskapsvagn.

Sedan ångsprutan I utryckt, skola kvarvarande hästar och personal hållas beredda för utryckning med ångsprutan II.

Om fulltalig personal icke finnes tillgänglig i stallet, skola hästarne, efter sedan ångsprutan I utryckt, föras till varfsporten N:o 17 för att om behöfligt utrycka med ångsprutan II.

§ 12.

Vid framkomsten till brandstället iakttages, att, när marinens och stadens brandkårer samverka, så vidt möjligt, marinens brandredskap uppställes å södra och vestra sidan af brandstället.

— — — — — — — — — — — — — — —

§ 13.

— — — — — — — — — — — — — — —

Vid utryckning till brandöfning eller eldsvåda skola kaskar och lifbälten användas af följande:

brandpiketen och dess befälhafvare,

strålförare och biträdande strålförare vid ångsprutorna I och II samt sjöångsprutan Phœnix.

— — — — — — — — — — — — — — —

Inom kronans område äro uppsatta 10 st. brandskåp med mottagningsstation å flottans polisvakt i varfsporten N:o 9 (marinens hufvudbrandstation).

Som brandpiket kommenderas dagligen 5 man af de till ett 30-tal uppgående varfsarbetarne.

Marinens brandkår förfogar öfver 8 st. varfvet tillhöriga hästar.

Kvalification som brandkårsofficer i Sverige.

Här i vårt land finns det som bekant ej några särskilda fordringar uppställda för dem, som skola besätta platserna som brandchef eller vice brandchef för en stads brandkår, utan är det hvarje stads ensak, att antaga den ibland de sökande, som anses lämpligast. Begreppet »lämpligast» är i detta hänseende varierande. I de flesta fall, isynnerhet i de mindre städerna, anser man dock den för lämpligast, som förut innehar sådan tjänst eller syssla, att han ej är beroende af den ynkligt låga lön, som staden kommer att bestå honom med. Innehar han så härtill en hög rang i samhället — särskildt officersrang — är det mycket bra. Någon teknisk eller praktisk bildning sättes sällan i fråga; ej heller någon erfarenhet eller utbildning i brandkårstjänsten. Ty sådant räknas endast som bisaker.

Brandchefen, äfven i rätt stora städer, får därför gärna betrakta sin brandkårstjänst som en ringa bisyssla, ty detta anses vara så billigt för staden.

Ja, så är det, och det torde inte vara obekant, att det ibland anställes brandchefer och vice brandchefer, som kanske aldrig därförut fört befäl vid en enda eldsvåda eller ens deltagit i släckningen af någon sådan, och i fråga om kännedomen om brandredskapen ej äro i stånd att skilja på en redskapsvagn och en spruta.

Visserligen har det på senare tiden från brandförsäkringsbolagens sida höjts röster för, att städerna måtte anställa sådana personer som brandchefer, hvilka äro erfarna i brandkårstjänsten. Men, inom själfva brandchefsföreningen finns det dock en grupp, som ej ser detta med välbehag. Ty förhållandet är, att de personer, som kunna anses vara mest erfarna i brandkårstjänsten, och således skulle kunna blifva aspiranter till en del befälsplatser, i många fall äro att söka i underbefälens led. Detta anses förstås oerhördt och måste naturligtvis med alla medel motarbetas. Om brandväsendet som sådant härigenom gynnas eller ej, vållar dem säkert inga bekymmer, blott klasskilnaden kan upprätthållas.

Förhållandena vid brandkårerna i Tyskland framhålles därför gärna af vissa brandchefsföreningens medlemmar som exempel, särskildt det, att de flesta brandkårsofficerarne därstädes förut skola ha varit officerare vid

Aktiebolaget Ferm & Perssons
Förgyllerietablissement
Guldmedalj GÖTEBORG Etabl. 1894
Brandfritt Glasegel & Tråglas
Spegel-, Ram- & Guldlistfabrik
Största Partilager af alla slags
SPEGEL- & FÖNSTERGLAS
OBS.! Order expedieras till alla delar af Sverige.
Skepps-, Däcks- & Ventilglas
Råglas & Butiksrutor.
OBS.! Eget glasliperi & Folieringsanstalt.

armén eller flottan. Att de dessutom framför allt skola ha en god teknisk bildning samt erfarenhet i brandkårstjänsten innan de erhålla plats som officerare vid en brandkår, är nog en liten ömtålig punkt för våra vanliga officerare.

När man så i Tyskland ställer stora fordringar på en officer vid en yrkesbrandkår, aflönas han också därefter. Så är det inte här i Sverige där vi lefva i mycket blygsammare förhållanden. De svenska städerna anse sig ju inte ha råd att utbetala den aflöning, som brandofficerare, utbildade i likhet med de tyska, med rätta kunna göra anspråk på, och som de kanhända med lätthet skulle kunna erhålla inom ett annat verksamhetsområde. Därför borde våra städer nöja sig med, att som brandchefer anställa folk med mindre anspråk, fastän som brandbefäl erfarna och duliga, ehuru i saknad af den höga samhällsställningen — officersrangen.

Så har också i ett flertal fall redan skett, och det är detta som ej kan tolereras. Uti N:o 48 af den tyska tidskriften »Feuer und Wasser» vilja vi som bevis härför anföra ett stycke under rubriken »Redaktions-Fernsprecher», hvilket vi med säkerhet tro åsyfta förhållandena i vårt land, och lyder detsamma i öfversättning sålunda:

»*Brandchef G. B.* Tack för Edert bref och de vänligen öfversända exemplaren af Eder tidskrift. Det är mycket glädjande, att efter tysk förebild nu också i Edert land ett yrkesbrandkårsförbund kallats till lif. Äfven Edra öfriga meddelanden äro intressanta. Ni skrifver: »Våra brandkårers chefer härstamma från de mest olika yrkerklasser och de, som hafva en teknisk eller militärisk förbildning, äro i minioritet. Städer, som äro så rika, att de kunna anställa sin brandchef blott som chef för stadens eldsläckningsväsende, finnas inte många. Nästan öfverallt är det tillåtet, att brandchefen betraktar sin plats blott som bisyssla.

Att en sådan organisation af eldsläckningsväsendet icke kan hänföras till en högre grad af fullkomning, är klart. Därför söka vi med allt eftertryck oupphörligt göra städerna uppmärksamma därpå, att taga i tjänst blott sådana personer som brandchefer, hvilka redan genom sin vetenskapliga och samhälleliga ställning kunna uppnå något och att en speciell förbildning i eldsläckningsväsendet ovillkorligen inte ensamt är att betrakta som kvalification för en branddirektörsplats. Nyligen hafva vi åtminstone uppnått, att några städer, som ville anställa nya brandchefer, i sina kungörelser tillkännagifvit officersrang vid armén eller flottan som anställningsvillkor. Dessa och många andra framsteg hafva vi att tacka de tyska förhållandena för, och inte minst den tyska fackliteraturen, som vi ständigt och gärna studera». Vi göra Eder med anledning häraf uppmärksam på vår artikel »Våra brandkårsofficerares för- och utbildning» (N:ris 47 och 48/1910 af »Feuer und Wasser»), hvilken Ni med hänsyn till de af Eder eftersträfvade framstegen helt visst skall särskildt intressera»

Af förestående bref torde med tydlighet framgå, att författaren däraf anser den person lämpligast till brandchef, som framför allt innehar officersrang vid armén eller flottan och att förbildningen i eldsläckningsväsendet må komma i andra hand.

Vi däremot anse den person för lämpligast, som först och främst har fått stor insikt och erfarenhet uti eldsläckningsväsendets alla grenar, samt ådagalagt prof som duglig och rådig ledare vid släckningen af eldsvådor — förutsatt att han för öfrigt innehar god allmänbildning. Offfcersrangen må sedan komma i andra, ja sista rummet. Det passar oss säkert bäst här i Sverige.

Från Södertelje.

Den lilla idylliska staden Södertelje, som i forna tider var af vida större betydelse än hvad den nu är, har i likhet med många andra städer härjats af flera ödeläggande eldsvådor, hvarom gamla skrifter kunna förtälja. Redan 1390 blef staden, på Hättebrödernas plundringståg, plundrad och lagd i aska. Detta skedde dock under dess välmaktsdagar, hvadan den ock snart reste sig ur askan. Värre blefvo de ödeläggelser som drabbade staden i senare hårdare tider. År 1630 härjade en stor eldsvåda; men redan 1650 inträffade en ny sådan, som ödelade stadens bästa och nybyggda del, med kyrkan, rådhuset, tull- och skolhuset, samt äfvenledes den inom staden liggande kungsgården. Därnäst brändes och plundrades staden 1719 af ryssarne och man kan nästan säga äfven af svenska trupper. Och slutligen 1769 öfvergick den uppväxande staden en ny, dock endast partiell eldsvåda.

Såsom ett gammalt curiosum förvaras å rådstugans kansli en svartmålad tafla, som har följande förgylda inskription:

»Söder Telge Stad».

»Här har jag fagert grönskat långt öfver tusend' åhr
Af Helga Drottning Ragnhilds jag mig berömma får;
Hon byggde upp min kyrkia här har hon ock sin graf
Emellan Mälarns vikar och Beltens salta haf,
Thet visa svenska skrifter och gamla permebref
Att riksdag tio gånger häruti hållen blef.
Jag 1650 af våda kom i brand;
Men 1719 af Ryssens mordska hand;
Min kyrkia blef bevarat igenom himblens mackt,
Mitt rådhus begge gånger vardt uti aska laggt;
Men then och all min byggnad ånyo färdig blef.
När tusen och sjuhundra och trettiofem man skref;
Mitt bröd jag tungt förvärfvar uti mitt lilla bo.
Men lätt om jag får tjena min Gud och Kung med roo.»

På senare tiden har dock staden varit tämligen väl förskonad, så att inte några sådana vidtomfattande bränder förekommit. Numera kunna också Söderteljeborna för vanliga fall vara rätt lugna, ty deras välordnade brandkår kan tryggt mäta sig med hvilken som helst af de brandkårer, Sveriges medelstora städer äro utrustade med.

Förtjänsten häraf får till en stor del tillskrifvas Södertelje synnerligen nitiske och för brandväsendet i allmänhet mycket intresserade brandchef, bankdirektören Herr P. J. Nilsson, hvars bild vi här återgifva.

Brandchefen P. J. Nilsson.

Brandchef Nilsson kunde i fjol fira sitt 25-års jubileum i brandväsendets tjänst. Han inträdde nämligen i frivilliga brandkåren därstädes 1884, blef medlem af brandstyrelsen 1901 samt öfvertog brandchefsbefattningen (utan lön) den 1 Januari 1907.

Under hans chefstid har således kårens senaste omorganisation försiggått.

Eldsläckningsväsendet å landsbygden.

Tid efter annan får man genom notiser i prässen en påminnelse om de rent af usla eldsläckningsanordningar, som ännu i vår tid förefinnas i våra större samhällen å landsbygden. Sprutor och öfrig eldsläckningsredskap, om ens några sådana finnas, befinna sig vanligen i sådant skick att de, när de påfordras, äro för sitt ändamål så godt som odugliga. Dessutom saknas vanligen någon som kan taga ledningen för släckningsarbetet, och ingen tänker på det riskabla i ett sådant förhållande, förrän en olycka är skedd. Då, men först då, vaknar man till besinning, och träffar anstalter för afvärjande af nya och större olyckor af samma art. En ny sådan påminnelse får man af ett par notiser i en Gefletidning (Arb.-bladet) där det den 30/11 läses:

»Svår eldsvåda i Sandviken.
8-årig gosse innebränd.

En hemsk eldsvåda, som kräfde ett människolif, inträffade på tisdag kväll vid half 11-tiden i grosshandlare Isaac Westergrens, f. d. Jönssons nybyggda gård vid Storgatan i Yttre Sandviken. Huset, som var af trä med sågspånsfyllning, nedbrann på en timme fullständigt. Äfven uthusen till en i närheten liggande större gård fattade eld och nedbrann. Äfven

KEMISK TVÄTTNING
KONSTFÄRGNING ::
ÄFVENSOM
IMPREGNERING MOT ELDFARA
UTFÖRES FÖRSTKLASSIGT AF
RINGSTRÖMS ÅNGFÄRGERI & KEMISKA TVÄTTANSTALT, GÖTEBORG.
Silfermedalj 1891. Hedersdiplom 1893.

andra hus voro starkt hotade, men tack vare en omkastning af vindriktningen kunde de räddas. De personer, som bodde på öfre våningen i huset måste i blotta linnet rädda sig ut genom fönstren. Tyvärr visade det sig ej möjligt att rädda tråddrageriarbetare Lindbloms 8-årige son. Hans förkolnade lik återfanns vid half 2-tiden på natten i askan efter det nedbrunna huset».

Att en eldsvåda kunnat få denna omfattning är ju i och för sig ingenting märkvärdigt; sådant kan ju hända, trots de bästa anordningar och ypperligaste redskap, men af en senare notis från samma plats framgår, att man först *efter* denna händelse insett, att något måste göras för afhjälpandet af befintliga brister i eldsläckningsväg. I samma tidning för den $^{7}/_{12}$ läses:

»**Brandväsendet i yttre Sandviken.** Gemensamt möte med Yttre Sandvikens gårds- och villaägare afhölls på tisdagen under skomakaremästare Carl Erikssons ordförandeskap för öfverläggning rörande ordnande af brandväsendet i yttre Sandviken. Ingeniör Nilsson, ombud för Gästriklands brandstodsbolag, påvisade, hvilka försäkringsrisker detta bolag hade å Y. Sandviken samt den otillräckliga brandattiralj, som finnes. Talaren uppmanade gårdsägarna att fatta ett enhälligt beslut om ordnande af denna samhällsnödvändiga angelägenhet.

På det område som kartan omfattar, cirka 1 kvadratkilometer, finnes byggnader försäkrade till cirka 2 millioner kr. och lösöre $1^{1}/_{2}$ million kronor. Detta utgör för byggnader omkring $^{7}/_{12}$ och för lösören $^{1}/_{10}$ af respektive försäkringsbelopp inom hela Gästrikland.

Mötet beslutade att bilda en förening bland Yttre Sandvikens gårds- och villaägare, speciellt för brandväsendets ordnande, och tillsatte en 9-mannakomité med herr Gustrin som sammankallande ordf. Denna ålades att före utgången af januari månad framkomma med utredning samt förslag om ett för hela Yttre Sandviken gemensamt ordnat brandsystem».

Det är ju ägnadt att väcka till lifs en allvarlig eftertanke, detta, att i ett så stort samhälle, där sådana värden äro hopade på en tätt bebyggd plats, man inte förrän en sådan olycka skett kunnat komma till insikt om det oförsvarliga i, att hafva eldsläckningsfrågan, denna för ett samhälle så ytterst viktiga fråga, olöst.

Man får väl emellertid hoppas, att vederbörande, såväl här som i andra på detta område efterblifna samhällen, snarast måtte vidtaga nödiga åtgärder för ordnandet af sitt brandväsende på ett betryggande sätt.

S. L. E.

Ingen obemärkt
Eldsvåda.
Kolos- och Gasförgiftningar
omöjliggöras genom alarmapparaten
»**Skyddsängeln**».
Pris endast **10 kronor** *per styck.*
Finnes hos hvarje installatör för gas- och ringledningar samt i parti hos
ANDERSSON & LINDBERG, Aktiebolag,
GÖTEBORG
Rikstel. 2284, 3334.
Återförsäljare antagas.

Professor A. V. Cronquist †.

Efter någon tids sjukdom afled den 22 sistlidne november professorn och civilingeniören Albert Verner Cronquist i sitt hem vid Stocksund.

C. var född i Malmö 1846, genomgick 1863—66 Teknologiska institutet i Stockholm, var 1767—71 kemist vid Sveriges geologiska undersökning, innehade 1872—84 kemisk-teknisk byrå i Stockholm, var 1877—84 handelskemist därstädes samt har sedan 1876 varit en af statens kontrollanter för eldfarliga oljor. C. egnade tidigt de nyare sprängämnena sitt studium, blef 1882 kemist vid mindepartementet, 1883 lärare i sprängämneslära vid minskolan i Stockholm, var 1895—1900 flottans kemist och 1898—1904 lärare i sprängämneslära vid Sjökrigshögskolan.

Sedan 1895 har han varit inspektör öfver sprängämnestillverkningen i riket och sedan 1897 öfver explosiva varor. C. erhöll 1893 professors titel samt blef 1892 korresponderande ledamot af Örlogsmannasällskapet och 1901 medlem af Krigsvetenskapsakademien. Såsom konsulterande kemist har han utvecklat en omfattande verksamhet och varit anlitad bl. a. som prisdomare vid en mängd industriutställningar såväl i in- som utlandet.

Den bortgångne har äfven varit verksam som författare på sina områden. Så t. ex. publicerade han 1877 en med Polhems-priset belönad afhandling betitlad »De eldfasta råämnena i Skånes kolförande formation», vidare jämte G. Nordenström »Om nitroglyserinhaltiga sprängämnen» samt »Lärobok om de häftiga sprängämnena», hvilken utgått i två upplagor. Därjämte var han flitig medarbetare i facktidskrifter.

Närmast sörjes professor Cronquist af barn.

Explosion i Malmö gasverk.

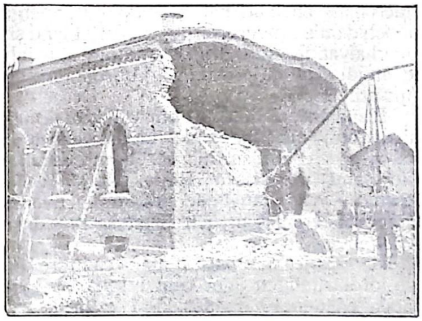

(Ur Hvar 8 Dag).

Den 2 Dec. vid ½ 4-tiden på morgonen inträffade vid Malmö gasverk en häftig explosion, som kom åtskillig förödelse åstad men dock lyckligtvis fick det förlopp, att ingen människa blef skadad.

Olyckan skedde i apparathuset. Enligt hvad som från gasverket meddelats berodde den sannolikt därpå, att tillverkningsröret mellan apparathuset och reningshuset blifvit tilltäppt. Härigenom hade trycket ökats till den grad, att ett vattenspärr i apparathusets källare blåste ut, hvarvid gasen utträngde och fyllde apparathuset och dess källare. Troligtvis har den också letat sig väg genom behållarens fönster och råkat i beröring med en lykta utanför huset, hvarvid antändning skett.

Af den våldsamma explosionen ramponerades byggnaden mycket illa. Hela den ena gafveln blef nästan fullständigt bortsprängd och stora delar af taket slängdes undan. Fotografien här ofvan ger en god bild af förödelsens styggelse.

Såväl apparater som rörledningar synas emellertid märkvärdigt nog ha blifvit oskadade. Genast efter explosionen afstängdes verket, och till allmänheten utsändes en uppmaning att tillsvidare iakttaga största möjliga sparsamhet vid gasförbrukningen. Öfverallt i staden märktes det också under eftermiddagen, att gasbelysningen fungerade bristfälligt och att lågorna lyste med matt sken. Redan vid 6-tiden kunde likväl driften åter sättas i gång, och man hoppades, att om några timmar skulle leveransen kunna ske som vanligt.

Vid explosionen bröt också elden lös. Det brann ganska kraftigt i apparatrummets golf, och situationen var en stund hotfull nog. Brandkåren, som genast alarmerades och som med största skyndsamhet kom till olyckspläts-sen upptog släckningen med två slangledningar från brandpost och blef efter en timmes arbete herre öfver elden.

Explosionen aflopp, som sagdt, så lyckligt, att intet människolif blef spilldt, och ingen skadades heller. Dessbättre fanns nämligen ej någon af personalen i apparathuset. Maskinisten, som befann sig i det bredvidliggande maskinrummet, blef af lufttrycket lyft ett stycke upp, dock utan att lida något men.

Eldsvådor i Stockholm.

Fredagen den 25 Nov. kl. 9,16 fm. utryckte Johannes- & Kungsholmens brandafdelningar till *Igeldammsgatan N:o 2*, där eld uppstått i en tvåvånings trävilla, kallad Aronsberg. Genom att barn varit med brinnande ljus i en garderob, tillhörande en lägenhet om två rum och kök 1 trappa upp, hade elden börjat där och sedan spridt sig till det rum samt förstugan som gränsade intill densamma. Elden begränsades på omkring 45 min. med vatten från 2:ne slangledningar från brandpost, och blefvo närgränsande rum och förstuga till en del förstörda af elden, samt öfriga rum i lägenheten togo mer och mindre skada af röken.

Onsdagen den 30 Nov. kl. 5,18 em. utryckte Johannes- & Kungsholmens- brandafdelningar till *A.-B. Atlas Verkstäder*, där genom öfverhettning från en ångpanna eld uppstått i taket å snickareverkstaden, och såg vid kårens ankomst rätt hotande ut, hvarför Katarina afdelning kallades till eldstället, men kunde efter cirka 1 tim. arbete, då elden ansågs nära begränsad, återvända till sin station. Sedan 5 st. slangledningar blifvit utlagda, däraf 4 st. från 3 st. brandposter, och en från ångsprutan, som tog sitt vatten från sjön, begränsades

elden på omkring 2 tim. utan att annan skada uppstod, än, omkring en tredjedel af takets ena sida förstördes. Eftersläckning fortgick sedan till kl. 9,30 em.

Under det släckningsarbetet pågick vid Atlas verkstäder inkom ny larmsignal till Johannes station, och reserven från Johannes station och 1:sta utryckningsstyrkan från Katarina station utryckte till *Kammakaregatan n:o 66,* där genom självantändning af kimrök eld uppstått i en målareverkstad i en källarvåning, där måleriinventarier och en del af verkstadens inredning blef af elden förstörd. Elden släcktes på omkring 20 min. med en slangledning från brandpost.

Under det 1:sta utryckningsstyrkan från Katarina station var till Kammakaregatan n:o 66, inkom en tredje larmsignal kl. 8,8 em. till Katarina station och utryckte denna stationens reserv, till *S:t Paulsgatan n:o 5,* där genom oförsiktigt förfarande med brinnande ljus, eld uppstått i ett lagerrum till en speceriaffär, men var vid brandkårens framkomst släckt.

Brandchefen i Stockholm

Majoren m. m. E. E. F. Sabelström †.

Hufvudstadens brandchef, majoren m. m. Ernst Emil Fredrik Sabelström, afled plötsligen vid 2-tiden på natten till den 14 dennes. Dödsorsaken var hjärtslag.

Major Sabelström var född den 8 mars 1860 och utnämndes 1880 till officer vid Kalmar regemente. Den 1 januari 1888 inträdde han som brandunderlöjtnant vid Stockholms brandkår. Han avancerade sedan inom kåren och blef brandkapten 1896. Vid föregående brandchefens, kommendörkapten Hollstens afgång år 1900, var han självskrifven till dennes efterträdare.

Han utnämndes också till brandchef den 18 dec. nämnda år och har alltså på endast ett par dagar när uppehållit befattningen i 10 år. Det var också afsedt, att 10-årsdagen skulle firas med en festlighet.

Under sin tjänstgöring i hufvudstaden har major Sabelström förvärfvat sig de amplaste vitsord för plikttrohet, nit och intresse, och under hans chefstid har brandkåren undergått en betydande modernisering. Såväl bland sina underhafvande som hos den stora allmänheten åtnjöt den nu så plötsligt bortgångne stor popularitet.

Bland utmärkelser, som tilldelats major Sabelström, må nämnas riddareteckenen af Svärds- och Vasaordnarna, brandmedalj i guld samt preussiska Röda Korsmedaljen. Dessutom var han hedersledamot i Svenska Brandchefsföreningen och Svenska Brandmannaförbundet.

Han sörjes närmast af maka samt tre barn.

Jordfästningen äger rum i Johannis kyrka måndagen den 19 dennes kl. 1 e. m.

Eldsvåda i Karlstad.

Den 30 Nov. på f. m. utbröt eld uti ett tvåvånings trähus, Klara n:o 11 i Karlstad, hvilket hus betydligt ramponerades. Angående förloppet vid släckningen meddelas från Karlstads brandkår, att brandkåren ankom till brandstället 5 min. efter det larmsignalen ingått och att 2 min. därefter 4 slangledningar från brandpost voro i full verksamhet. Lågorna slogo då ut genom flera fönster, såväl i nedra, som i öfra våningen. Omkring 5 min. senare utlades ytterligare 1 slangledning från brandpost, och då lilla ångsprutan 25 min. därefter anlände, utlades äfven från denna 2 slangledningar. Det brinnande huset omgafs nu fullständigt af vattenstrålar, hvars vattenmängd uppgick till c:a 5,000 liter pr minut. Flera närliggande trähus voro starkt hotade, men räddades. På omkring en timma var den hufvudsakliga släckningan öfverstökad, men

af huset kvarstod då egentligen blott ytterväggarne.

Ur referatet uti V. L. T. öfver eldsvådan vilja vi anföra följande:

»Då brandkåren kom till platsen brann det redan friskt i det torra trävirket och elden spred sig hastigt från det gafvelrum, där den brutit ut, längs öfra våningen tills hela husets innanrede var en enda eldhärd och eldflammorna sköto ut genom fönstren. Det blef ett hårdt arbete för brandkåren, som med sex strålar i elden, däraf två från ångsprutan, skulle rädda hvad räddas kunde och framför allt hindra eldens spridning till ett par synnerligen hotade smärre byggnader. Det senare lyckades fullständigt, men själfva hufvudbyggnaden blef totalt förstörd. Visserligen kvarstå delar af ytterväggarna, hvilket i sin mån vittnar godt om brandkårens arbete, men innanför finns blott kol och aska kvar efter fem familjers lösöre.

— — — — — — — — — —

Brandkåren kom ju tidigt till platsen och högg genast in. Man tyckte sig emellertid hos densamma sakna den grad af lugn och besinning som utmärker väl öfvadt och disciplineradt brandfolk. Där fans syn- och hörbarligen *flera* chefer och orderna kommo från olika håll. Med så riklig vattentillgång och sex slangar väntade man att en planmässig släckning skulle vara i stånd att kväsa elden på betydligt kortare tid än nu var fallet.

Något bestämdt omdöme om eldsläckningen vilja vi dock icke uttala, ty vid en eventualitet som denna, spela ju många faktorer in. Vi ha emellertid gifvit uttryck åt mångas mening, men det må tilläggas att det ju är så lätt att kritisera.

Som alltid vid brandtillfällen samlades snart nog en folkskara som hastigt tätnade till, och polisen fick fullt upp att göra med att afspärra det eldhärden närmast belägna området».

Denna kritik af brandkårens uppträdande har föranledt brandchefen, herr major J. P. Wendt, att till tidningen i fråga ingifva ett genmäle, hvilket genmäle, såväl som tidningens svar därå, vi här taga oss friheten återgifva:

»Från allmänheten.

Eldsvådan i Klara.

Med anledning af redaktionens obefogade angrepp mot brandkårens släckningsarbete vid denna eldsvåda, anhåller jag få göra följande genmäle.

Till en början vill jag då framhålla, att enligt mitt på 30-årig erfarenhet grundade omdöme släckningen i fråga var mycket väl utförd. Då brandkåren anlände till platsen var huset, en träbyggnad, »öfvertändt», d. v. s. elden härjade i hela huset och lågorna slogo ut både genom fönster och dörrar. Alla ingångar voro alltså otillgängliga. Det var därför uppenbart att elden icke kunde begränsas till viss del af huset, utan brandkårens uppgift blef endast att söka rädda så mycket som möjligt af själfva byggnaden samt att hindra elden att sprida sig till angränsade byggnader.

Redaktionens påstående, att brandkåren saknade lugn och disciplin, bestrides på det allra bestämdaste, likaså påståendet, att dispositioner, som vidtagits, icke skedde planmässigt. Tvärtom, manskapet skötte sina åliggande med ett *berömvärdt* lugn och visade den disciplin, som anstår en väl öfvad och om sitt ansvarsfulla kall medveten brandstyrka. Alla väsäntliga order till underlydande, som utdelades, utgingo från mig och åtlyddes naturligtvis ögonblickligen och utan ringaste gensägelse. Gifvet är dock, att inom en yrkesbrandkår hvarje man själf måste kunna taga initiativ, då det gäller smärre detaljer af släckningsarbetet. Påståendet därför, att flera chefer ledde släckningen är alltså oriktigt. »De mångas» åsikt i fråga om släckningsarbetets utförande härrör sig naturligtvis från den skådelystna allmänheten. Det är en mycket vanlig företeelse vid eldsvådor, att åskådarna, äfven om de förut aldrig ens åsett en eldsvåda, fälla omdömen och framställa förslag i fråga om släckningsarbetet, hvilka förslag gifvetvis icke få i ringaste mån inverka på ledarens dispositioner.

Då brandmanskapets arbete i sanning är det svåraste och ansvarsfullaste inom ett samhälle, är det af högsta nöden, att detsamma rättvist bedömes och icke utsättes för ovederhäftig kritik. Min ålder och erfarenhet i brandtjänsten samt den plikttrohet och yrkesskicklighet, som öfrigt befäl inom kåren bevisligen besitter, synes mig vara en borgen för, att jag icke för i arbete vid eldsvåda vare sig oöfvadt eller odisciplineradt manskap. Detta ger mig också rätt att fordra, att vederbörande tidningsredaktion innan den i sin tidning inför artiklar med kritik af brandkårens arbete, lämnar mig tillfälle att afgifva den förklaring, hvartill eventuella anmärkningar kunna föranleda.

Karlstad den 30 November 1910.

J. P. Wendt,
brandchef.

Med största beredvillighet lämna vi plats åt den högt ärade brandchefens genmäle, men det må dock icke anses opåkalladt, om detsamma föranleder ytterligare några ord rörande Klara-eldsläckningen från tidningens sida.

Vi upprepa då först den passus i vår referents beskrifning af eldsvådan, som föranledt förestående.

»Brandkåren kom ju tidigt till platsen och högg genast in. Man tyckte sig emellertid hos densamma sakna den grad af lugn och besinning, som utmärker väl öfvadt och disciplineradt brandfolk. Där fanns syn- och hörbarligen flera chefer och orderna kommo från olika håll. Med så riklig vattentillgång och sex slangar väntade man att en planmässig släckning skulle vara i stånd att kväsa elden på betydligt kortare tid än hvad nu blef fallet.

Något bestämdt omdöme om eldsläckningen vilja vi dock icke uttala, ty vid en eventualitet som denna spela ju många faktorer in. Vi ha emellertid gifvit uttryck åt mångas mening, men det må tilläggas att det ju är så lätt att kritisera.»

Som synes är det alltså icke så alldeles något fixt omdöme, som här föreligger, utan endast ett, med all reservation gjort återgifvande af mångas mening. Brandchefens tal om »redaktionens obefogade angrepp» är att gripa till öfverord, som icke rätt gärna kan försvaras.

Vi skynda emellertid villigt erkänna att det där om bristande disciplin och planmässighet icke voro fullt adekvata uttryck för förenämnda mening.

Det var nog icke på större eller mindre planmässighet det hängde, utan på vederbörandes förutfattade åsikt om hvad som vore att göra vid eldtillfället.

Brandchefen skrifver att byggnaden vid brandkårens ankomst var »öfvertänd», hvadan intet annat vore att göra än begränsa elden till det antända huset — att låta Jerusalem brinna.

Enligt hvad som vid det rörande eldsvådan hållna polisförhöret framgått alarmerades brandkåren så tidigt genom brandtelegraf och strax efter genom telefon från polisen och var så tidigt på platsen, att vid dess ankomst elden härjade endast i Björklundska närheten och uppefter brädfordring och genom trossbottnen i ena rummet uppöfver. En kvinna inne på nedra botten ropade genom fönstret på en poliskonstapel att få hjälp med räddandet af sina mobilier.

Det fanns sålunda, såvida vi kunna förstå, både tillfälle och anledning att inrikta brandkårens uppgift och arbete litet annorlunda än till att blott skydda närgränsande byggnader, d. v. s. att alltså icke betrakta Klara n:r 11 som en brinnande kolmila, på hvilken man spolade vatten, utan som en byggnad, i hvilken elden kommit lös och där det gällde att gå eldhärden inpå lifvet och släcka den. Huruvida nu något sådant kunnat lyckas blir en sak för sig.

Det kan inte falla oss in att på något sätt underkänna brandchefens 30-åriga erfarenhet eller draga i tvifvelsmål dugligheten hos brandkåren — så mycket mindre, som, till all lycka, denna duglighet så sällan sättes på prof —, men då vi genom major Wendts ord om »obefogade angrepp» och »ovederhäftig kritik» direkt uppfordrats, så vilja vi säga att gammal och ganska ingående kännedom om brandkårernas i våra större städer arbete föranleder till en jämförelse, som åtminstone ger det vid handen, att man hos oss och på dessa andra ställen icke ser saken på alldeles samma sätt.

Vi vilja också, så gärna vi då upprepa vårt medgifvande, att det är lätt för den utomstående att kritisera, bestämdt fastslå att dessa samma utomstående ingalunda äro så oförstående, att icke deras anmärkningar kunna vara riktiga och föredömliga för vederbörandes dispositioner, därest nu de voro bekanta. Raskhet och rådighet, blick för situationen och förmåga att gripa in på rätta stället och på rätta sättet, det är nu, allmänneligen taladt, något som man kan förstå utan både uniform och kunskap om de brandtekniska termerna.

Här är emellertid icke fråga om att man velat eller vill falla någon i ämbetet, men såvida brandkåren är en stadsinstition till medborgarnes tjänst och visserligen icke någon byråkratinrättning, som måste anses tabu och helig, så synes oss, att ett reservationsvis gjort omnämnande, såsom vår referents, billigtvis icke bort uppkalla till en så skarp gensaga, äfven om vi nogsamt förstå, att det medgifvet ojusta ordet »icke disciplinerad» måste ha en retsam klang i en gammal militärs öron.

Med full förestående af de vackra ord, som chefen slösar på sitt manskap — och annor-

Eldsläckningsapparaten

"Pump-Rapid"

Patent.

Allm. Telef. 3475.

Riks .6053.

Telegr.-adr: Sprutbolaget.

Pris Kr. 30 med 3 laddningar.

Enda tillverkare:

A.-B. S. Henrikssons Sprutfabrik & Mek. Verkstad.

Ligna, Stockholm. Sö.

(112)

lunda kunde det väl icke vara —, så må dock sägas, att om vi ock låtit komma till synes hvad »folket mumlade», så ha vi inte gjort något stort väsen af det. Vi mena då, att det, med förlof, vore skräp, om icke Karlstads brandkår vore så mycket karl för sin hjälm, att den tål vid höra en anmärkning, som, riktig eller oriktig, dock ingen kan påstå ha varit orättvis, ovederhäftig, obefogad därför att samma möjligen af vår notisör icke var så alldeles riktigt formulerad.

Red. af V. L. T.»

Huruvida ifrågavarande kritik i detta fallet varit befogad eller ej, äro vi förklarligt nog ej i tillfälle att yttra oss om, men hvad vi veta är, att en brandkårs ansvarsfulla och svåra arbete, hvilket ju nästan alltid måste utföras inför allmänhetens ögon, tyvärr inte alltid af denna allmänhet riktigt bedömmes. Sådant känns oftast både tungt och otacksamt och det är inte ägnadt att hos brandkårens befäl och manskap uppväcka den håg och det intresse för tjänsten, som de böra vara i besittning af.

Var aktsam om elden!

Å Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg inträffade Luciadagen, den 13 Dec. på morgonen, en ohygglig olycka, som kräft två unga flickors lif.

Tre sköterskeelever, Hulda Eriksson, Ruht Wendel och Lova Tvedberg, ämnade klädda som Luciaflickor uppvakta polikliniksköterskan, fröken Mattis Göbel, med kaffe på hennes rum. De pyntade ut sig i lätta dräkter, i hvilkas utstoffering äfven bomull i riklig mängd ingick, dukade en kaffebricka och placerade ljus på denna. Så rustade begåfvo sig de tre unga flickorna till fröken Göbels rum. I ingången till detta synes de ha stött brickan mot dörrposten, hvarvid ljuset ramlat omkull. Hulda Eriksson som bar brickan, fick genast kläderna antända, de båda andra skulle hjälpa till att släcka, och inom ett ögonblick stodo samtliga kläder i ljus låga. Hvad som kom flammorna att med oemotståndlig och förfärande hast spridas från den ena till den andra af de olyckliga, tyckes hufvudsakligen varit deras Luciakläders bomullsgarnering. Fröken Göbel skyndade från sitt rum fram för att söka släcka elden med sängkläder. Hon skadade under arbetet därmed svårt sina händer.

Folk kom nu till och man lyckades omsider dämpa elden med tillhjälp af filtar, kappor m. m. Fara förelåg för eldens ytterligare spridning, i det att sängkläderna i sofrummet fattade eld. Denna fara lyckades man dock afvärja.

De tre flickorna erhöllo emellertid utbredda och mycket svåra brännskador. De båda förstnämnda hafva redan aflidit af sina skador och fröken Lova Tvedbergs tillstånd är ytterst betänkligt och utgången högst oviss.

Den sorgliga tilldragelsen har naturligtvis väckt djup förstämning på sjukhuset. Offren för olyckan voro i 20-årsåldern.

Brandkarl skadad under öfning.

Uti tidningspressen lästes för någon tid sedan nedanstående notis:

»**Olycka under brandöfning.** Ett svårare olycksfall vid Linköpings brandstation har inträffat, då brandsoldaten Carl Johan Gustafsson störtade ned från tredje våningen i stationens öfningstorn, där exercis och öfning med hakstegar pågick. Han förlorade strax medvetandet, men kom om en stund till sans igen och fördes omedelbart till lasarettet. Under vägen dit föll han åter i vanmakt. Hans tillstånd är mycket betänkligt.

Gustafsson, som är en 30 års man och gift, hade dagen förut haft sorgen att få begrafva sitt äldsta barn, en 7-årig flicka, och samtidigt ligger makarnas andra barn på epidemisjukhuset.»

Med anledning häraf och för att få reda på några närmare detaljer vid olycksfallet, tillskrefvo vi brandmästaren i Linköping, och erhöllo från honom pr omgående följande meddelande:

Linköping den 26 nov. 1910.

Svensk Brandkårstidning, Göteborg.

Med anledning af Eder ärade skrifvelse af den 24 dennes får jag härmed meddela nedanstående:

Måndagen den 21 November kl. 10 f. m. nödgades undertecknad lämna brandstationen för ett viktigt ärende och uppdrog då åt den äldste (12 års tjänst) närvarande konstapeln N:o 20 F. O. Karlsson, att under min bortovaro låta utföra några anspänningsöfningar och därefter öfning med hakstegar. Omkring kl. 10,15 f. m. erhöll jag meddelande pr telefon, att ett olycksfall inträffat på brandstationen och begaf jag mig omedelbart dit.

N:r 20 Karlsson meddelade på förfrågan följande:

Sedan han låtit verkställa ett par anspänningsöfningar öfvergick han till öfning med hakstegar enligt exercisreglementets bestämmelser. Såsom n:r 1 tjänstgjorde n:r 13 Gustafsson och så-

som n:r 2 n:r 19 Nyström, hvarjämte n:r 17 Rask biträdde med att hålla fast i den nedersta stegen under öfningen. När n:r 13 Gustafsson kommit upp i tredje våningen af exercisställningen och af n:r 19 Nyström mottagit den tredje stegen för att haka in den i fjärde våningens fönster, så föll han plötsligt baklänges hållande stegen framför sig och slog på ryggen mot marken.

Läkare tillkallades omedelbart, hvilken genast vid framkomsten gaf tillsägelse om Gustafssons afforslande till lasarettet.

Vid den å lasarettet företagna undersökningen af Gustafsson, konstaterades, att ryggen icke var afslagen, såsom först befarades, men var högra armleden bruten samt att möjligen inre skador förelåg.

Omedelbart efter Gustafssons afförande till sjukhuset företogs på brandchefens, major K. von Feilitzens, befallning en noggrann undersökning af den använda brandmaterielen och befanns den vara i fullgodt skick, d. v. s. stegarna fullt bärkraftiga och det af Gustafsson använda bältet med karbinhake var af fullgod beskaffenhet och af bästa inom landet använda konstruktion.

Förklaringen på ofvannämnda beklagliga olycksfall torde sålunda vara att söka däri, att Gustafsson ej ordentligt fastgjort sig vid stegen med karbinhaken.

Vid nuvarande tillfälle, då detta skrifves, tycks emellertid Gustafsson vara ett godt stycke på bättringsvägen. De senaste nätterna har han åtnjutit god sömn, varit feberfri samt äfven kunnat förtära någon föda.

Gustafsson har varit anställd i kombinerade brand- och poliskåren sedan 1901.

Högaktningsfullt
J. M. Wahlström,
Brandmästare.

Förbundsangelägenheter.

Ett år har snart åter rullat bort ur tiden och är inte mer.

Hvad därunder har uträttats kvarlämnar sina verkningar — såväl det onda som det goda.

Då jag ser tillbaka på det gångna året, finner jag, att det för vårt förbund varit öfvervägande godt.

Mycket har därunder arbetats och en del har vunnits.

Det som har verkligt värde, skall förblifva, för att allt framgent fortfara att verka.

Jag vill härmed framföra mitt innerliga tack till en hvar brandman, som redligen och oförtrutet arbetat för att göra vårt förbund starkt och dess sträfvanden beaktade, och tillönskar jag alla förbundets medlemmar, dess vänner och gynnare, en god och glad Jul och ett godt nytt år!

För Svenska Brandmannaförbundet:
Ordföranden.

Redovisning

öfver tecknade bidrag för åstadkommande af ett brandkårsmuseum i Göteborg:

I Göteborg:
Förut redovisade kr. 577: 50.

A. E. kr. 5: —, Albin Johansson kr. 2: —, Knut Larsson kr. 5, Ch. Knudsen kr. 2: —, S. E. Englund kr. 2: —, Ch. J. kr. 1: —, E. T. kr. 1: —, Olof Möller kr. 5: —, Gevert & Nelson kr. 1: —, F—r kr. 1: —, Mellin & Co. kr. 2: —, Hyrverksbolaget kr. 5: —, G. H. A. B. kr. 5: —, J. F. J. kr. 2: —, E. H. kr. 2: —, A.-B. Otto Berlin kr. 5: —, Edv. Berzelins kr. 5: —.
Kronor 628: 50.

Från andra platser:
Förut redovisade kr. 118: 40.

(Fortsättning). Tillsammans kronor 746: 90.

Innehafvare af listor för tecknande af frivilliga bidrag till »Svenska Brandmanna-förbundets Brandkårsmuseum i Göteborg» ombedes, att i och för slutredovisning senast före innevarande december månads slut insända dem, jämte de å listorna tecknade bidragen, till Museinämnden.

Å Svenska Brandmanna-förbundets museinämnds vägnar:
ERIK BLOMGREN,
Ordförande.

Eldsäkra halmtak.

Ett brandprof i Tyskland.

Brandkonsulenten, fanjukaren S. A. Dencker i Landskrona, har nyligen närvarit vid ett brandprof i Tyskland, hvilket företogs för att utröna eldsäkerheten hos impregnerade halm- eller strå-tak, och har rörande detta berättat följande:

Brandprofvet anordnades af föreningen »Baupflege Kreis Tondern», hvilken härför erhållit ett bidrag af ett par tusen kronor från den schleswig-

holsteinska brandkassan. Inbjudning att öfvervara brandprofvet hade utsändts till intresserade personer i åtskilliga länder, och sådana hade också infunnit sig från först och främst Tyskland, men äfven från Österrike, Danmark och Sverige. Bland de danske märktes bl. a. försäkringsmännen direktörerna Tronier och Larsen från Köpenhamn.

Den byggnad, som skulle antändas, var af tegel, 20 m. lång och 6 m. bred, i fjor våras för ändamålet färdigbyggd å Schlossberg utanför Tondern. Den var försedd med dörrar och fönster, tak af cementplattor, tegel, papp, skiffer samt impregnerade och oimpregnerade vassrör, som växa så allmänt på de sanka schleswigska marskländerna.

Under loppet af f. m. den 4 november förevisades tillverkningen af impregnerade stråtak, äfven kallade Gernentztak, efter sin uppfinnare, landtbrukaren Gernentz i Türkow, Mecklenburg. Klockan 2 e. m. gjordes brandprofvet. Först försökte man med stora bloss under ungefär 20 minuter att få eld på dessa impregnerade stråtak utifrån, men detta misslyckades fullständigt. Sedan rusade brandkårsmännen med brinnande facklor in i byggnaden och antända den halm, hvarmed »gällen» var fylld och efter endast några minuters förlopp bröto eldflammorna ut genom det oimpregnerade stråtaket, som snart brann ned. Så småningom sprungo tegeln och skiffern i luften, papptaket höll sig rätt länge, men till sist återstod endast det impregnerade stråtaket, som visserligen delvis glödde, men stora delar däraf voro fullkomligt orörda, när de sista resterna af takresningen föllo.

Profvet ådagalade till fullo det impregnerade stråtakets okänslighet för flygeld utifrån, och att detta tak vid eld och intensiv värme längst bibehåller motståndskraften, i jämförelse med de nu mest brukliga taktäckningsmedlen.

(REGISTRERADT)
ODENIUS PATENT. -- SVENSK TILLVERKNING.
Af helpressad färblyad 1:a svensk Stålplåt eller Koppar.
MEST EFFEKTIVA
Eldsläckningsapparat.
Godkänd af Tariffföreningen för svenska och utländska Brandassuransbolag.
Vid sprutning botten upp!
Vid afbrytning botten ned!
A. B. ERNST ODENIUS MASKINAFFÄR
GÖTEBORG.
Rikstel.: 1596 & 6935.

Tillverkningen af dessa eldsäkra strå- och halmtak är mycket enkel, och både fabrikationen och täckningen syntes kunna utföras af hvem som hälst. Hvarje takstol af normal form och styrka kan användas härtill.

På frågan om det går för sig och vore lämpligt att införa Gernentztaken i Skåne, bör erinras om, att under förra året nedbrunno värden för närmare $1\frac{1}{2}$ million kronor å provinsens landsbygd, en summa, som hotfullt manar oss att göra allvarliga ansträngningar för att minska ödeläggelserna. Halmtak äro de bästa en landtman kan ha på sina byggnader, och kan halmtakens eldfarlighet nu afsevärdt minskas genom Gernentz impregneringsmetod, så vore det mycket lämpligt, att man försökte det. Närmast är det hushållningssällskapet som bör intressera sig för saken.

I samband med brandprofvet fanns en utställning af byggnadsmaterial m. m., som demonstrerades af arkitekten Carl Voss från Kiel. Dessutom höll läraren Theodor Möller, Kiel, den 3 november ett intressant föredrag med ljusbilder om byggnadssättet i trakten af Tondern.

Uppfostran till självförsvar mot eldfaran.

Civilingeniör D. Gerold höll nyligen ett föredrag i »Deutsche Gesellschaft för Volkshygiene» i Berlin öfver ämnet »Brand och brandsläckningsapparater». Hans anförande, som beledsagades af en hel del statistiska uppgifter, hade, enligt hvad »Allg. Vers. Presse» meddelar, ungefär följande innehåll.

Der är med rent ut häpnadsväckande siffror som brandstatistiken rör sig. Eldsvådorna kosta folkens nationalförmögenhet oerhörda summor, som nästan hålla jämna steg med statsskulderna. Och detta oaktadt göres ännu alltjämt alldeles för litet för att rädda den nationalförmögenhet, som sålunda årligen går förlorad. Visserligen föra brandkårerna — och här täfla de frivilliga med de värnpliktiga och med yrkesbrandkårerna — med tillhjälp af alla dem till förfogande stående medel en häftig strid mot eldens förintade kraft, men innan de kunna ingripa, går just den dyrbaraste tiden förlorad, den spännande tiden mellan meddelandet om eldens utbrott och sprutans första igångsättning, denna tid må vara aldrig så kort. Efter denna tid måste vanligen den stora faran bekämpas med stora medel, och följden blir att vattenskadan vanligen är större

än den genom själfva elden förorsakade skadan. Oaktadt det ligger så nära till hands att icke låta elden få en sådan utsträckning utan i stället söka kväfva den i brodden, har det först under den senaste tiden lyckats tekniken att uppfinna lämpliga apparater, som göra det möjligt att med framgång angripa det onda i roten. *Uppfostran till självförsvar mot eldfaran* är mottot för en modern riktning inom brandsläckningsväsendet, hvilken vänder sig till den af branden träffade själf. Det vill synas som om denna så naturliga lösning, hvilken öfverensstämmer med självbevarelseprincipen, endast med svårighet vinner erkännande inom yrkeskretsar, ty ännu gäller brandkårernas lära: »då eld utbryter, stäng alla dörrar och fönster, spring ned på gatan och alarmera brandkåren». Och dock borde båda riktningarna samarbeta.

Efter föredraget följde en liflig diskussion, som slutligen ledde till erkännande, att den i nära sammanhang med utbredningen af de moderna brandsläckningsapparaterna stående propagandan för idéen att förmå den stora allmänheten att deltaga i kampen mot den utbrytande elden måste börja redan i skolan för att på detta sätt uppfostra de kommande generationerna att icke vid hvarje liten brand springa sin väg eller stumma och utan att ingripa se på, huru mödosamt förvärfvad egendom förstöres af de giriga lågorna.

(Gjallarhornet).

Ohygglig brand i Newark.

För någon tid sedan uppstod en fruktansvärd eldsolycka i Newark, New-Jersey, hvarom tidningarne meddela:

Elden kom den 26 Nov. på morgonen lös i Newark Paper-box Companys fabrik därigenom, att en flicka råkade spilla ut en kanna med gasolin i närheten af en gaslåga. Inom ett par minuter var hela den fyra våningar höga byggnaden ett enda eldhaf. Flertalet i de båda nedre våningarna sysselsatta flickorna hunno rädda sig, men de, som arbetade i tredje och fjärde våningarna — omkring 200 till antalet — hade blott en smalt rappa till sitt förfogande. Som alla rusade dit, var den snart öfverfylld, och för en mängd flickor återstod intet annat än att kasta sig ut genom fönstren eller också låta bränna sig inne.

Fruktansvärda scener utspelades nu. Flickorna visade sig, kringhvärfda af lågor, i fönstren och gjorde min af att vilja hoppa ned på gatan. Den talrika folkmassan och brandkåren, som genast reste stegar mot väggarna och spände ut räddningsnät, sökte genom tillrop hålla dem tillbaka, men många af flickorna vågade det oaktadt språnget och krossades mot stenläggningen. En flicka hängde i ett fönster ända tills armarne brändes, då den olyckliga störtade ned och slog ihjäl sig. 25 flickor måste svårt skadade föras till sjukhus.

Många arbeterskor ihjältrampades i de smala gångarna i fabriksbyggnaden. I fabriken fann brandkåren tolf lik af arbeterskor. Många af dem voro så förbrända, att de ej kunde identifieras. Inalles omkommo, såvidt man hittills vet, 40 arbeterskor. Man befarar emellertid, att ytterligare ett flertal ligga begrafna under ruinerna af fabriken, som nedbrann i grunden.

Stor förbittring råder öfver, att driften i den till ytterlighet eldfarliga fabriken fått så länge fortsättas.

Eldsvådor i skyskrapare.

En nyligen inträffad brand i 26:te våningen af »Singer Building» i New-York lade i dagen en del förhållanden, som kunna vara af intresse. Elden upptäcktes lyckligtvis i tid, hvarigenom det blef jämförelsevis lätt att inskränka den till den lägenhet, hvarest den uppstod. Brandkårens snara ditkomst och det effektiva sätt, hvarpå den skötte de mindre eldsläckningsredskapen, åstadkom eldens dämpande, sedan den förorsakat en skada å åtskilliga tusen dollars. Det är emellertid tvifvelaktigt, huruvida man skulle lyckats erhålla vatten genom stigrören till den erforderliga höjden utan stor tidsförlust för att få upp trycket. Man kan däraf sluta, att det bästa skyddet mot större eldsvådor i skyskraparnas öfre våningar är att undvika stora lokaler och att förse alla öppningar med eldsäkra dörrar eller med fönster af trådglas i järnramar samt ett rikligt antal effektiva kemiska eldsläckningsapparater. Hvad man först och främst bör rikta uppmärksamheten på är att inskränka branden till det rum, där den uppstår, så att äfven om detta rum helt och hållet förstöres, ingen annan del af byggnaden hotas. Ju mindre brännbara ämnen som finnas å ett kontor, dess mindre blir också naturligtvis förlusten. Det är därför som bruket af möbler af metall är i snabbt tilltagande å kontoren inom skyskraparna. Det moderna byggnadssätt, som användes vid de höga byggnaderna, är af öfver-

lägsen beskaffenhet, hvarigenom farorna för eldens spridning äro minskade, och den brand, för hvilken Singer Building nu varit utsatt, kan därför betraktas såsom typisk.

(Gjallarhornet).

Eldsvådor i Preussen.

Antalet eldsvådor uppvisar enl. »Statist. Korrespondenz» en alltjämt fortgående stark stegring. År 1908 öfverstego de för första gången hundratusentalet (100,986), medan de för 10 år sedan endast uppgingo till 36,902 och för 20 år sedan endast till 18,759. En del af stegringen är emellertid att tillskrifva en noggrannare registrering af brandtillfällena. Af eldsvådorna inträffade 79,016 i städerna och 21,970 på landet. På en million invånare kommo 2,587 eldsvådor, i städerna 4,362 och på landet 1,050. Eldsvådefrekvensen i förhållande till innevånarantalet är således mera än 4 gånger så stor i städerna som på landet. I förhållande till antalet byggnader är skillnaden mellan stad och land ännu större, ty på landet komma 278 eldsvådor på hvarje hundratusental af byggnader mot 3,145 i städerna. Skadebeloppet uppgick 1908 till 111,36 millioner mark mot 94,10 under år 1908 och 55,21 under år 1888. Man ser däraf, att skadebeloppet icke på långt när stigit så mycket som antalet eldsvådor. I städerna uppgick skadebeloppet till 40,34, på landet till 71,03 millioner mark. Pr invånare uppgick skadebeloppet till 285 pf., i städerna till 223 pf., och på landet till 340 pf. Pr byggnad uppgick skadebeloppet till 1,070 pf., i städerna till 900 och på landet till 1,606 pf. I trots af ett mindre antal eldsvådor äro således brandskadorna på landet såväl absolut som relativt större än i städerna.

(Gjallarhornet).

Notiser.

Inrikes:

Hedrad brandchef. Försäkringsaktiebolaget Skandia har öfverlämnat sin guldmedalj till afgående brandchefen i Falun, kapten Gottfr. Nordin, såsom erkänsla för de förtjänster han gjort brandförsäkringsverksamheten vid utöfvandet af sin befattning, särskildt vid brandväsendets organisation i nämnda stad. Liknande utmärkelse har äfven kommit honom till del från Brand- och Lifförsäkrings-Aktiebolaget Svea.

Inspektör för explosiva varor. K. m:t har förordnat ingeniör Gottfrid von Feilitzen att intill utgången af år 1910 vara inspektör för explosiva varor.

Modernt fotogenupplag i Varberg. Skånska Petroleumbolaget har å norra hamnområdet i Varberg i sommar låtit uppbygga tvänne fotogencisterner. Båda cisternerna äro af järnplåt och rymma, den största 800,000 liter och den mindre 300,000 liter. Fotogenen kommer att pumpas från fartygen direkt i cisternerna. Anläggningen i sin helhet uppgifves draga en kostnad af omkring 100,000 kronor.

Löneförbättring för brandmanskapet i Karlstad. Brandstyrelsen har till stadsfullmäktige inkommit med en framställning från brandmanskapet att dem tillkommande alderstillägg, som nu utginge med 60 kronor efter två års tjänstetid i brandkåren, måtte från och med den 1 nästa oktober ökas till 120 kronor, dels ock att ett ytterligare ålderstillägg, likaledes å 120 kronor, måtte beviljas dem efter ytterligare två års tjänstetid.

Utrikes:

Fruktansvärd eldsvåda. Uti dagpressen för den 5 nov. läses: I ryska staden Olginskaja vid Rostow har rasat en häftig eldsvåda, hvarvid 314 hus lagts i aska. 6 personer omkommo i lågorna.

Olycksfall vid eldsvådor i Förenta staterna. Enligt en i »Insurance Press» förekommande statistisk sammanställning dödades vid eldsvådetillfällen i Förenta staterna under första halfåret 1910 icke mindre än 12 brandsoldater och 111 andra personer. Dessutom skadades 527 brandsoldater och 318 andra personer.

Allt högre och högre! är New York-arkitekternas lösen. Singer-byggnaden, som skjuter 608 fot upp i luften, skall nu redan ställas i skuggan. Vid Broadway och Parkplace, i omedelbar närhet af Singer-tornet, hvars spets är synlig lang väg från haffssidan, har man redan börjat uppförandet af en ny »världens största och högsta byggnad». Den kommer att kallas »Woolworth-byggnaden», får 26 våningar och en höjd af 625 fot. 19 våningar inrymmas i en tornlik påbyggnad. Den nya skyskrapans grundyta omfattar 18,500 kv.-fot. I bottenvåningen inredes en stor bad- och simanrättning med en stor marmorbassäng.

Världens högsta byggnad blir det nya rådhuset i San Fransisco, som kommer att ersätta det gamla, redan det en af de högsta byggnader i skyskrapornas världsdel. Det gamla rådhuset mätte 102 meter i höjd, men det nya blir en och en half gång till så högt, 250 meter. Det blir sålunda 120 meter högre än Peterskyrkan i Rom, 104 meter högre an den högsta af Egyptens pyramider, 85 m. högre än rådhuset i Filadelfia, och det hus, som hittills innehaft rekordet, Metropolitan Palace i New York kommer efter med hela 37 meter.

Den nya byggnaden beräknas kosta 32 och en half million och kommer att erhålla 55 våningar i höjd.

Stor brand i bensinlager. Den 28 Nov. strax efter kl. 3 e. m. utbröt i Boxhagen — Rummelsburg invid Köpenicker-Chausse i östra utkanten af Berlin en fruktansvärd brand i det därvarande bensinlagret.

Till följd af okänd anledning uppstod elden genom explosion af en af de stora behållarne och pågick under flera dygn. En stor del af Berlins brandkår samt brandkårerna i närliggande orter deltogo i släck-

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN Stockholm
E. Bergström & Co.
Guldmedalj Stockholm 1897. Högsta pris Gefle 1901. Statsdiplom Berlin 1901.
Specialaffär för Brandmateriel.

ningsarbetet, hvilket bestod uti att hålla de icke antända behållarne afkylda genom vattenbesprutning. Ett försök att släcka elden medelst kolsyra misslyckades alldeles.

Hela lagret bestod af c:a 9,000,000 liter bensin och 500,000 liter annan olja; häraf uppbrann omkring 3,000,000 liter som inrymdes uti 7 st. »tanks». Af befintliga 17 »tanks», blefvo 10 st. oberörda af elden.

Ett godt nytt år!

tillönskas samtlige kolleger af

Brandmästare *Aug. Wiberg*,
Södertelje.

God Jul och ett godt nytt år!

tillönskas samtlige brandmän af

Westerås brandkårs kamratförening.

En glad Jul och
Ett Godt Nytt År

önskar

Sundsvalls Brandkårsförening

alla läsare och läsarinnor af

Svensk Brandkårs-Tidning.

Inbjudan

att deltaga i Centralförbundets för nykterhetsundervisning vinterkurser i Göteborg 4—14 januari 1911.

Ju mera allsidigt och ingående rusdryckernas verkningar blifvit studerade och kända, dess mera har ock den öfvertygelsen stadgats, att missbruket af dessa drycker förödande ingriper på snart sagdt alla förhållanden samt utgör en verklig samhällsfara, som med alla lofliga och goda medel måste bekämpas.

Då en på säkra grunder lagd kunskap om nykterhetsfrågans innebörd och betydelse otvifvelaktigt är ett af de bästa vapnen mot detta onda, har *Centralförbundet för nykterhetsundervisning*, som bildades år 1901, tagit till sin uppgift att i största möjliga mån sprida en sådan kunskap. För detta ändamål har förbundet anordnat ett stort antal populär-vetenskapliga kurser i såväl hufvudstaden som i andra landets städer, vid hvilka flera af våra mest framstående vetenskapsmän på skilda områden medverkat och belyst alkoholfrågan från olika synpunkter, och för hvilkas anordnande landsting, städer, kommuner och nykterhetsorganisationer beviljat afsevärda anslag. Att detta arbete och denna offervillighet ej varit förgäfves, framgår af det lifliga intresse, hvarmed kurserna omfattats; flera af dem ha räknat från 1000—1500 deltagare.

Vi vilja därför å Centralförbundets vägnar till dess stora *vinterkurs* i Göteborg inbjuda alla landet rundt, som intressera sig för nykterhetsfrågan, att ta' del af de rön på alkoholforskningens område, som där komma att framläggas.

Program för kursen offentliggöres framdeles. Kursafgiften är bestämd till 5 kronor. All korrespondens förmedlas af Vinterkursbyråns föreståndare, Folkskolelärare John A. Ekström, Olivedalsgatan 5, Göteborg 7.

Stockholm och Göteborg i November 1910.

GUST. LAGERBRING

ERIK TRANA
Justieborgmästare

PETER LAMBERG
t. f. Handels- o. politieborgm.

AXEL CARLANDER
Stadsfullmäktiges ordf.

PER PEHRSSON
Kyrkoherde

RURIK HOLM
Göteborgs stads folkskoleinsp.

JOH. OHLANDER
Öfverlärare

För Centralförbundet för nykterhetsundervisning:

S. H. Kvarnzelius
Centralförbundets ordf.

August Ljunggren
Centralförbundets ledare.

För kursbestyrelsen:

Celia Adler, kontorist, *Elis Andersson*, Fil. kand. *John Antonson*, boktryckare, *Oskar Berg*, kamrer, ledamot af Riksd. 2:dra kammare, ordf., *Erik Blomberg*, förste postexpeditör, *Gustav Christenson*, redaktör, *F. L. Dahlberg*, tapetserare, *John A. Ekström*, folkskolelärare, sekr., *Louis Fehn*, handlande, *Viktor Fischer s:r*, f. d. boktryckare, *J. A. Grönlund*, redaktör, *C. J. Hedberg*, skräddaremästare, *Johan Hjortberg*, Spärvägstjänsteman, *Albin Holm*, kyrkoherde, *J. A. Jarlén*, öfverlärare, *Thure F. Karlson*, kontorsbiträde vid B. J., *C. G. Klingner*, kommunister, *Emil Kristensson*. folkskolelärare, ledamot af riksdagens 2:dra kammare, *Thyra Kullgren*, seminarieföreståndarinna, *O. E. Lindberg*, professor, *H. Ljungqvist*, linjemästare, *Oskar Lundgren*, folkhögskoleförest., *Robert Nilsson*, sekreterare, *J. P. Norberg*, predikant, *Olof Olsson*, läroverksadjunkt, *Gustaf Palm*, polisman, *K. J. Rosén*, folkskollärare, *A. J. Stén*, tullvaktmästare.

A. J. G. Bissmarck & Co.,

Göteborg.

Mekanisk verkstad. Armaturfabrik. Rörläggeri.

Tillverka och försälja:

Vattenledningar för eldsläckning i teatrar, fabriker, offentliga och enskilda lokaler med härtill behöfliga brandkranar, slangar, kopplingar, strålrör och ståndrör m. m. Anordning för vattenspolning af ridåer, att ersätta järnridå.

Alla sorters **VED** billigt hos

C. N. Andersson

Telefon 3780 & 6972.

Antracitkol, Nötkol, Fyrkol, Smideskol, Björkkol, Coces och Torf.

(128)

J. A. Svensons

Smidesverkstad & Jernsängsfabrik,

Vingagatan, Nya Kajen.

Telefon 3144.

Obs.! Billigaste priser på platsen.

174)

På grund af de dåliga tiderna

göra vi fördelaktiga, af princip kontanta inköp af möbler, och därför säljas finare och enklare möbler till otroligt låga priser pr kontant eller på afbetalning till säkra köpare.

J. B. Stenbergs Möbelaffär,

Järntorgsgatan 12.

POTATIS,

grönsaker, salt sill och fisk m. m. billigast i parti och minut hos

T. G. Werner, Götgatan 6,

Telefon 7471. Göteborg.

BILLIGA BILLIGA

LANDGRENS KLICHÉER

DROTTNINGGATAN 14 TELEFON 5223 GÖTEBORG

Eldsläckningsapparaten

"Pump-Rapid"

Patent.

Allm. Telef. 3475.

Riks. 60 53.

Telegr.-adr: **Sprutbolaget.**

Pris Kr. 30 med 3 laddningar.

Enda tillverkare:

A.-B. S. Henrikssons Sprutfabrik & Mek. Verkstad.

Ligna, Stockholm. Sö.

(112)

E. Fromell,

Sundsvalls brandkår.

Mekaniska brandstegar intill 25 meters höjd, utdragsstegar, hakstegar, brandredskapsvagnar, lätta sjuktransportvagnar.

Starka Alluminiumhjelmar

tillverkas af

Leander Englund,

Sundsvall.

KRONANS EXTRAÖL & PILSNERÖL LAGERDRICKA.

Lagermans vattentäta

Tjärvax "Tomten"

göra stöflar och grofva skodon
mjuka, täta och behagliga :: :: ::

Fabriken Tomten,
Göteborg.

FÅS ÖFVERALLT i stora burkar.

DET
LÄTTAR
arbetet betydligt
att använda
Lagermans
Kraftskurpulver
Tomten.